

Asia: VN/30583/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston maaseutupoliittiseksi selonteoksi eduskunnalle

1. Yleiset huomiot

Mitä ajatuksia selontekoluonnos herättää? Huom. Ilmoita tässä, mikäli yksityishenkilönä haluat, että lausuntosi näkyy myös hankeikkunassa.

-

2. Maaseutupolitiikan suunnittelujärjestelmä

Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat maaseutupolitiikan suunnittelujärjestelmään liittyen olennaiset?

-

Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä?

-

3. Maaseutualueiden tilannekuva ja muutostekijät

Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat maaseutualueiden tilannekuvaan ja muutostekijöihin liittyen olennaiset?

Tilannekuva kokonaisuutena oikeansuuntainen ja ajantasalla

Vaikka alkutuotannon merkitys työllistäjänä pienenee ja maatilojen määrä vähenee, olisi hyvä korostaa alkutuotannon merkitystä maaseudun arvoketjuille ja myös siihen, miten maaseutu koetaan. Jos alkutuotanto puuttuu alueelta kokonaan, puuttuu myös merkittävä osa maaseudun tunnusmerkeistä ja identiteetistä. Tässä mielessä alkutuotannolla on erityinen merkitys maaseudun elinkeinojen joukossa, mutta tätä ei selonteossa täysin tunnisteta.

SWOT-analyysissä ei ole huomioitu alueellisia eroja maaseutualueiden tilannekuissa. Analyysi on siksi hyvin yleisellä tasolla ja toiminee lähinnä keskustelun herättäjänä.

Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä ottaen huomioon selonteon tarkoitus ja tavoitteet?

Tilannekuvassa on hyvin nostettu esiin maaseudun pitovoiman tärkeys ja on tunnistettu, että pitovoimaan ei vaikuta ainoastaan työpaikan saanti vaan maaseudun yhteisö/yhteisöllisyys ja maaseudulla tarjottavat palvelut. Tämä vaikuttaa ratkaisevalla tavalla esimerkiksi nuorten valintaan jäädä tai muuttaa takaisin maaseudulle

Vaikka on perustellusti tuotu esiin maaseudulla toimivien yritysten haasteita, on hyvä myös todeta, että moni yritys on hyvin luova ja etsii aktiivisesti uusia ratkaisuja ja uutta liiketoimintaa. Tämä nähtiin esimerkiksi koronapandemian aikana, kun yritykset sopeuttivat toimintansa. Biotalous ja kiertotalous ovat kasvavia aloja ja moni yritys löytää näiden myötä uusia liiketoimintamahdollisuuksia

SWOT-analyysissä voisi sisäisenä vahvuutena tuoda vahvemmin esiin ruokajärjestelmän tärkeyttä ja miten alkutuotanto työllistää maaseutua laajemminkin, esimerkiksi logistiikan puolella

SWOT-analyysissä todetaan sisäisenä heikkoutena, että "maaseutualueilla kasvuhakuisten ja kansainvälistymistä hakevien yritysten määrä on jatkuvasti vähäinen". Tämän muotoilun voisi lieventää, koska on myös paljon yrityksiä, jotka hakevat kasvua ja kansainvälistymistä ja ovat myös onnistuneet siinä. Merkittäviä vientiyrityksiä löytyy myös maaseudulla.

4. Kansallinen maaseutuvisio

Onko selonteossa kuvattu maaseutuvisio olennainen?

-

Puuttuuko maaseutuvisiosta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä ottaen huomioon selonteon tarkoitus ja tavoitteet?

-

5. Poikkihallinnolliset tavoitteet ja kehittämissuosituks

Ovatko selonteossa tunnistetut poikkihallinnolliset tavoitteet (5 kpl) ja kehittämissuosituks (24 kpl) olennaiset?

Osa kehittämissuosituksista on hyvin laajoja kokonaisuuksia ja osa taas varsin pieniä yksityiskohtia. Hämärtää hieman sitä, onko maaseutupoliittisen selonteon on tarkoitus linjata yleisiä kehittämissuuntia vai yksittäisiä konkreettisia yksityiskohtia

Tavoite 8: Maaseudun kehittäminen on erittäin tärkeä, mutta riittävä julkinen rahoitus myös maatalouden kehittämiseen on jatkossa hyvin tärkeä. Ilman investointeja maatalous ei kehity, tämä on uhka huoltovarmuudelle.

Mitkä ovat näkökulmastanne tärkeimmät poikkihallinnolliset tavoitteet (1-3 kappaletta)?

- Vahvistetaan talouden uudistumista tukevia rakenteita.

- Ajantasaistetaan digitaalista ja fyysistä saavutettavuutta

Voit kirjoittaa mahdolliset tarkemmat kommentit tavoitteisiin tavoitekohtaisesti:

Tavoite: Ajantasaistetaan digitaalista ja fyysistä saavutettavuutta [- maaseutupoliittisessa selonteossa tulisi huomioida käynnissä olevan valtion palvelu- ja toimitilaverkkouudistuksen vaikutukset palveluiden yhdenvertaiseen saavutettavuuteen maaseutualueilla (esim. Suomipisteiden sijainti). Saavutettavuus on maaseutualueiden kehittämisen ja elinvoiman perustekijöitä. Tällä on vaikutusta myös kansainvälisen väestön asiointiin julkisissa palveluissa (esim. DVV:n toimipisteiden lakkauttaminen) ja sen kautta ulkomaisen työvoiman saatavuuteen maaseudulla toimivissa yrityksissä. -yleishyödyllisen kyläverkkorakentamisen rahoitus poikkihallinnollisesti eri rahastojen toimenpiteillä, ei pelkästään CAP:n kautta]

Mitkä ovat näkökulmastanne tärkeimmät poikkihallinnolliset kehittämissuositukset (1-5 kappaletta)? (Merkitse kehittämissuosituksen numerot 1-24)

6: MAASEUTUVAIKUTUKSET, ASUMINEN JA TALOUDEN RAKENTEET

8 : MAASEUDUN KEHITTÄMINEN CAP POST 2027

9: YPK-toimintamallin laajempi käyttöönotto EU-rahoituksessa

12 : OSAAMINEN JA TYÖVOIMA

20: VÄESTÖNMUUTOS JA ELINTÄRKEÄT TOIMINNOT

Puuttuuko poikkihallinnollisista tavoitteista tai kehittämissuosituksista jokin kansallisesti merkittävä näkökohta, joka tulisi lisätä?

-

Voit kirjoittaa mahdolliset tarkemmat kommentit kehittämissuosituksiin suosituskohteisesti:

8. Maaseudun kehittäminen CAP post 2027 [Maaseuturahoituksen roolia voisi korostaa myös osaamisen lisäämisessä, tiedon tuottamisessa ja tutkimustiedon viemisessä käytäntöön.]

6. Liite: Maaseutualueiden nykytilanteen ja muutostekijöiden kuvaus

Ovatko liitteessä kuvatut maaseutualueiden nykytilanne ja muutostekijät olennaiset?

-

Puuttuuko nykytilanteen ja muutostekijöiden kuvauksesta jokin kansallisesti merkittävä näkökohta, joka tulisi lisätä?

Kokonaisratkaisut, joilla houkutellaan perheitä maaseudulle = monipuolisia työpaikkoja, palveluita, harrastusmahdollisuuksia, yhteisöllisyyttä

7. Muut täydennystarpeet

Onko selonteossa muita täydennystarpeita?

-

Svanbäck Petri
Pohjanmaan ELY-keskus